



ת"פ 57827/01/18 - פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נגד שלום (שלום) ספיאשוילי

בית משפט השלום בקריות

ת"פ 57827-01-18 פרקליטות מחוז חיפה - פלילי נ'
ספיאשוילי

בפני כבוד השופט יוסי טורס
בעניין: פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

המאשימה

נגד

שלום (שלום) ספיאשוילי

הנאשם

גזר דין

כתב האישום וההליכים

1. הנאשם הורשע על פי הודאתו בכתב האישום, בעבירה של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 רישא לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין). כתב האישום מתאר מעשה מרמה שביצע הנאשם כלפי המתלוננת - אישה ילידת 1948 המתגוררת בדירה השייכת לעמיגור. בהתאם לכתב האישום, בחודש יולי 2015 סיפרה המתלוננת לנאשם כי היא מתקשה בעליית המדרגות לדירתה שבקומה החמישית והנאשם הציג בפניה מצג שווא לפיו יש ביכולתו לסייע לה מול עמיגור בהחלפת הדירה תמורת תשלום. בהתאם לכך, במספר הזדמנויות במהלך החודשים יולי-אוקטובר 2015 מסרה המתלוננת לנאשם סכומים כסף שונים במזומן על פי דרישתו. כמו כן, ביום 11.10.15 הגיע הנאשם לבית המתלוננת ביחד עם אחר, אותו הציג בפניה בכזב כנציג מטעם חברת עמיגור שהגיע לערוך סיור בביתה לצורך איתור ליקויים. במעמד זה התבקשה המתלוננת להעביר לידי הנאשם סך של 3,170 ₪ במזומן. סך הכל קיבל הנאשם במרמה מהמתלוננת סך של כ- 24,000 ₪.

2. הודאת הנאשם באה במסגרת הסדר טיעון בו הסכימו הצדדים לטווח ענישה מוסכם הנע בין 3 חודשי מאסר בפועל ועד 9 חודשי מאסר בפועל, כאשר כל צד יכול לטעון באופן חופשי באשר לאופן ריצוי המאסר. כן הוסכם על פיצוי למתלוננת בסך 25,000 ₪.

טיעוני הצדדים לעונש והראיות

3. המאשימה העידה את המתלוננת לעונש. המתלוננת סיפרה על אודות נסיבות חייה הקשות, על מצבה הבריאותי והמצוקות איתן היא מתמודדת. כן תיארה את מעשה המרמה המפורט בכתב האישום.



4. ב"כ המאשימה הפנה לעובדות כתב האישום ולחומרה שבמעשי הנאשם. נטען כי הערכים המוגנים שנפגעו הם זכות הקניין, הפגיעה בחופש הרצון ובחופש הבחירה. המאשימה עתרה לכבד את הסדר הטיעון ונטען כי מדובר בהסדר מקל שמקורו בקשיים ראייתיים. ביחס לעונש בתוך טווח הענישה שהציגו הצדדים, טענה המאשימה כי נוכח התכנון, התחכום והעובדה שמתלוננת היא אישה מבוגרת, עולה חדשה שאינה דוברת עברית, יש להטיל על הנאשם עונש ברף העליון של המתחם, קרי 9 חודשי מאסר בפועל וכן לחייבו בתשלום הפיצוי כמוסכם.

5. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם כבן 58, גרוש ואב לילדים, ללא עבר פלילי, שהודה וחסך זמן שיפוטי רב. עוד נטען כי הנאשם סובל ממצב בריאותי רעוע (ענ/1). ביחס לעונש הראוי טענה ההגנה כי יש להטיל עונש המצוי ברף התחתון של טווח הענישה שהציגו הצדדים, וכי יש לאפשר לנאשם לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות. נטען כי כתב האישום הוגש בשיהוי ניכר והוגשה פסיקה לתמיכה בטענה בדבר העונש ההולם. ביחס לשאלת הפיצוי ביקשה ההגנה לאפשר פריסת הפיצוי לעשרים וחמישה תשלומים וזאת לנוכח מצבו הכלכלי של הנאשם.

6. הנאשם בדברו האחרון הביע חרטה על מעשיו וציין כי הוא סובל ממצב כלכלי קשה.

דין והכרעה

קביעת מתחם העונש

7. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין, על בית המשפט לקבוע את מתחם הענישה ההולם את העבירה בנסיבותיה. לאחר קביעת המתחם יש להחליט אם ראוי לסטות ממנו, לקולה או לחומרה, שאחרת ייגזר העונש בגדרי המתחם שנקבע. בעת קביעת מתחם העונש ההולם מתחשב בית המשפט בעקרון המנחה בענישה - הלימה, בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על פי סעיף 40ט' לחוק העונשין.

8. בענייננו, כאמור, הצדדים הציגו הסדר טיעון הכולל טווח ענישה מוסכם וטענו כל אחד לגבי אורך ואופן ריצוי עונש המאסר המצוי בתוך טווח הענישה המוסכם. טרם באוי לקבוע אם לאמץ את הסדר הטיעון, אציין כי בבית המשפט העליון הובעו דעות שונות בעניין השאלה האם יש צורך לקבוע מתחם ענישה מקום בו קיים הסדר טיעון, לרבות בטווחים, ו"נראה שטרם נקבעה הלכה מחייבת בנדון" (ע"פ 8109/15 אהרון אביטן נ' מדינת ישראל (9.6.16)). עם זאת, מוסכם על הכל שמתחם הענישה ההולם וטווח הענישה המוסכם, אינם מונחים זהים, שהרי הראשון מבטא קביעה נורמטיבית של בית המשפט, בהתאם לשיקולים הקבועים בסעיפים 40א-40ט לחוק העונשין, בעוד שטווח הענישה הוא יציר הצדדים ומושפע לא אחת מכוח המיקוח שלהם, או מקשיים ראייתיים, ואינו מבטא בהכרח קביעה ערכית נורמטיבית נכונה (ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.13)). כמו כן ברי כי "אין בית המשפט כבול לעונש או לטווח ענישה שהוסכם בין הצדדים בהסדר טיעון, ועליו להחליט בהתאם לשיקול דעתו אם לכבד הסכמות אלה אם לאו. זאת, בהתחשב עם סבירות ההקלות שניתנו לנאשם בהסדר הטיעון והשיקולים שעמדו ביסוד הקלות אלה, מבחינת התאמתם לאינטרס הציבורי ולקידום תכליות המשפט הפלילי" (ע"פ 4301/15 יאשיהו יוסף פינטו נ' מדינת ישראל (5.1.16)). אציין כי בשל הצורך לבחון את סבירות ההקלה לה זכה הנאשם, בעטיו של הסדר הטיעון, נומקה העמדה המצדדת



בצורך בקביעת מתחם ענישה גם במקרה של הסדר טיעון, בכך שהדבר יוצר שקיפות, כך שהציבור זוכה לדעת בבירור את מידת ההקלה לה זכה הנאשם בשל הסדר הטיעון (עמדת השופט מלצר בע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (4.12.13)). כמו כן נומקה עמדה זו בכך שהדבר מעמיד בפני בית המשפט כלי מדידה יעיל לבחינת סבירות הסדר הטיעון "לפחות במקרים בהם סבירות הסדר הטיעון אינה ברורה על פניה" (עמדת השופט מזוז בע"פ 4301/15 יאשיהו יוסף פינטו נ' מדינת ישראל (5.1.16)). וראו גם: אורן איל-גזל "העונש ההולם לא תמיד יהלום", עורך הדין 70 (אוקטובר 2013)). עם זאת, כאמור, אין מדובר בהלכה מחייבת והנושא טרם הוכרע.

9. בנסיבות ענייננו נראה על פני הדברים כי טווח הענישה אליו הגיעו הצדדים אינו בלתי סביר ועם זאת, אדרש בקצרה לשאלת מתחם הענישה ההולם.

10. **הערכים המוגנים בבסיס העבירה:** עבירות המרמה פוגעות בחופש הבחירה וההחלטה של קורבן העבירה, המקבל החלטה שגויה על סמך מצג שווא שקרי. בהיבט המעשי הן פוגעות בקניינו של הקורבן ובנכסיו.

11. **נסיבות ביצוע העבירה:** בנסיבותיו של מקרה זה מגולמת חומרה של ממש. הנאשם ניצל באופן ציני וקר את מצוקתה וחולשתה של המתלוננת ונטל ממנה במרמה סכום כסף משמעותי. העבירה התפרסה על פני תקופה ואין מדובר במעידה חד פעמית. ברי אף שמדובר בעבירה מתוכננת היטב (למצער המשכה). אין למצוא כל נסיבה מקלה עם הנאשם באשר לסיבה בעטיה נטל לידי את הכספים במרמה, זולת בצע כסף וניצול ציני של מצוקת המתלוננת והאמון שנתנה בו.

12. **מדיניות הענישה:** עיון בפסיקה מעלה כי רמת הענישה נגזרת מהיקף המרמה, נסיבותיה, וכן נסיבות מבצע העבירה. לעניין זה אפנה לפסקי הדין הבאים: רע"פ 445/16 יובל זקן נ' מדינת ישראל (20.1.16), בו נידון נאשם לעונש מאסר בן שנתיים לאחר שהורשע בביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ועושיק. במקרה זה הנאשם הציג עצמו בפני המתלונן כמנהל בחברת עמיגור והבטיח להשיג עבורו דירה בדיוור הציבורי. תמורת כך שילם לו המתלונן סך של 140,000 ₪. הנאשם היה בעל עבר פלילי (אך בלתי רלוונטי) ולא השיב את סכום הגזילה; עפ"ג 47795-10-17 חוה נ' מדינת ישראל (20.12.17), בו הורשע הנאשם בעבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ובעבירות של שימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל באמצעותו דבר בנסיבות מחמירות. הנאשם ערך מסמך מזויף הנחזה להיות זיכרון דברים בינו לבין מנוח, לפיו לכאורה מכר המנוח את דירתו לנאשם. במהלך ימי השבעה הגיע הנאשם לבית המשפחה האבלה וביקש לקבל את התשלום ששילם למנוח עבור הדירה שרכש ממנו לכאורה. הנאשם נידון לארבעה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, וערעור שהגיש נדחה; ע"פ 13953-03-16 דוד יאיר נ' מדינת ישראל (12.4.16), בו נדחה (בהסכמה) ערעור נאשם אשר הוטלו עליו בבית משפט השלום שישה חודשי מאסר בעבודות שירות, בשל עבירות מרמה. במקרה זה הנאשם טיפל בעניינה של המתלוננת בהוצאה לפועל, תוך שהיא סוברת בטעות שהוא עורך דין, כאשר הדבר לא היה נכון. הנאשם הטעה את המתלוננת וגרם לה להאמין שעליה להפקיד כספים בידי לצורך תשלום להוצאה לפועל, כאשר בפועל נטלם לכיסו. סה"כ נטל במרמה הנאשם כ-47,000 ₪. עברו של הנאשם היה נקי ומצבו הרפואי היה קשה; ת"פ 43444-12-15 מדינת ישראל נ' מסיל (4.4.16), בו הורשע הנאשם בעבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, ניסיון לקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות ועושיק. הנאשם עבד כפקיד בסוכנות ביטוח, ובשלושה מקרים פנה לקשישים וטען כי הם זכאים להחזר כספי



בגין ביטוח סיעודי, ולצורך קבלת הכספים עליהם לשלם לו עמלה. לנאשם היה עבר פלילי מכביד והוא נידון ל-15 חודשי מאסר בפועל; ת"פ 54058-09-11 **מדינת ישראל נ' שוקרון** (20.2.13), בו הורשעו הנאשמים בעבירה של קבלת דבר במרמה לאחר שקיבלו סכומי כסף ניכרים מאת תורמים תוך הצגת מצגי שווא. בית המשפט המחוזי גזר על כל אחד מהם חמישה חודשי מאסר בעבודות שירות; ת"פ 22544-09-09 **מדינת ישראל נ' בן שלוש** (31.5.12), בו הורשע הנאשם בעבירה של קבלת דבר במרמה לאחר שקיבל במרמה שכר עבור חודשים בהם לא עבד. סכום המרמה עמד על 26,315 ₪, עברו של הנאשם היה נקי והוטלו עליו 4 חודשי מאסר בעבודות שירות; עפ"ג 55191-01-19 **עוסמאן נ' מדינת ישראל** (26.2.19), בו הורשע נאשם בעבירה של קבלת דבר במרמה והוא נידון לשישה חודשי מאסר בפועל. במקרה זה ביקש הנאשם לרכוש את רכבו של המתלון תמורת סך של 77,000 ₪. במועד העברת הבעלות הציג הנאשם בפני המתלון מצג שווא לפיו תמורת הרכב מצויה בחשבון הבנק שבבעלותו ועל בסיס מצג זה העביר המתלון לנאשם את הבעלות והחזקה ברכב. הנאשם מכר את הרכב למגרש מכוניות בתמורה ל- 55,000 ₪, ניתק קשר עם המתלון ולא שילם לו את תמורת הרכב.

13. לאור כל זאת, אני בדעה כי מתחם הענישה ההולם את העבירות מושא ענייננו נע בין מספר חודשי מאסר שניתן לשאת בהם בעבודות שירות, ועד 15 חודשי מאסר בפועל.

קביעת עונשו של הנאשם

14. טווח הענישה המוסכם בין הצדדים מצוי (רובו ככולו) בגדרי מתחם הענישה שקבעתי. גבולו העליון נמוך אומנם מגבולו העליון של המתחם שקבעתי ואולם טווח הענישה מגלם הסדר טיעון סביר ומאוזן, במיוחד לאור עמדת המאשימה בדבר קשיים ראייתיים. משכך יש בכוונתי לכבדו ולגזור את עונשו של הנאשם בתוך טווח הענישה המוסכם.

15. לצורך קביעת עונשו של הנאשם הבאתי בחשבון לקולה את עברו הפלילי הנקי, את הודאתו בעבירה ואת החרטה כפי שביטא בפני. כן הבאתי בחשבון את גילו של הנאשם ואת מצבו הבריאותי. אין להביא במקרה זה בחשבון את סיכויי שיקומו של הנאשם, שכן לא הובאו בפני כל ראיות מהן ניתן לבסס מסקנה כאמור. אדגיש כי הנאשם לא ביקש לקבל תסקיר.

16. הבאתי עוד בחשבון את השיהוי בהגשת כתב האישום. העבירות בוצעו החל מחודש יולי 2015 בעוד שכתב האישום הוגש בחודש ינואר 2018. מדובר בשיהוי שלא ניתן לו הסבר משכנע, ואשר ראוי היה להימנע ממנו. אביא נתון זה בעת קביעת עונשו של הנאשם (סעיף 40א' (10) לחוק העונשין). עוד אציין כי בפסיקה נקבע ששיהוי משמעותי עשוי להביא להימנעות מהטלת עונש מאסר, מקום בו אפשר והיה מקום להטילו אלמלא השיהוי (ע"פ 8421/12 **ינון בן חיים נ' מדינת ישראל** (29.9.13); ע"פ 5822/08 **טרייטל נ' מדינת ישראל**, פסקה 37 (12.3.09)). נושא זה יובא בחשבון בעת קביעת שיעור העונש ואופן ביצועו.

17. מנגד, לחלוף הזמן ישנה משמעות גם לחובת הנאשם, אשר עד היום לא מצא לנכון להשיב למתלוננת את



אשר גזל ממנה. מדובר כאמור באישה קשת יום, קשישה, אשר הפרטה אינה מצויה בכיסה. הנאשם בחר לו קורבן קל וחלש ולא השיב את הגזלה למרות חלוף שנים רבות.

18. העונש המוסכם בין הצדדים מחייב הטלת מאסר. המחלוקת האמתית בין הצדדים היא בדבר אופן ביצועו, היינו האם בכליאה או שמא בעבודות שירות. הגבול העליון של הטווח המוסכם מאפשר נשיאה בעונש בדרך של עבודות שירות. ואולם, כידוע, עצם העובדה שהוטל מאסר לתקופה שניתן לשאת אותה בעבודות שירות, אינה מחייבת קביעה שהוא אכן יבוצע בעבודות שירות. בעניין זה נקבע לאחרונה כי "ניתן כיום לרצות עונש מאסר של עד תשעה חודשים בעבודות שירות. אכן, אין דין מאסר המבוצע בדרך של עבודות שירות כדין מאסר מאחורי סורג ובריח, וברי כי גם מי שנדון למאסר לתקופה **שניתן** לרצותה בעבודות שירות, אין פירושו של דבר בהכרח כי ראוי להטיל עליו עונש זה. הקביעה לפיה המאסר ירוצה מאחורי סורג ובריח או ירוצה בדרך של עבודות שירות, היא קביעה נורמטיבית" (ע"פ 71239-12-18 **אירית ליבה נ' מדינת ישראל** (2.7.19)). עם זאת, במקרה זה יש להסיק מהעובדה שהצדדים קבעו גבול עליון שניתן לביצוע בעבודות שירות, כי הם ראו כאפשרות סבירה שיתאפשר לנאשם לשאת בעונשו בעבודות שירות, אף אם יוטל עונש בגבולו העליון של הטווח המוסכם.

19. העבירה שעבר הנאשם חמורה ומעוררת סלידה. עם זאת, יש לזכור שמדובר בנאשם מבוגר אשר מעד לראשונה בחייו. התרשמתי שלהליך הפלילי הייתה השפעה מרתיעה כלפיו. להתרשמותי, בשים לב לגילו של הנאשם ומצבו הרפואי, עונש מאסר בכליאה יהיה קשה וחמור (ראו דו"ח הועדה הציבורית לבחינת מדיניות הענישה והטיפול בעבריינים, 2015 (המכונה "דו"ח ועדת דורנר"); כן ראו ע"פ 79535-01-19 **ואכד נ' מדינת ישראל** (14.3.19) לעניין התחשבות במצב רפואי לצורך הכרעה בין עונש בכליאה לעונש בעבודות שירות).

20. בנתונים אלו, נכון אני שלא להחמיר עם הנאשם ולאפשר לו לשאת בעונשו בדרך של עבודות שירות. אין מדובר בעונש קל, אלא בעונש מוחשי ארוך וקשה, אשר תואם את מכלול הנסיבות לרבות אלו האישיות של הנאשם. כמו כן מביא הוא בחשבון את השיהוי שבהגשת כתב האישום ואת פרטי הסדר הטיעון. עם זאת אציין כי ביחס לפיצוי, בכוונתי לקבוע מספר תשלומים מצומצם. הנאשם נטל את הכספים לפני שנים רבות. המתלוננת קשישה וזקוקה לכספים אלו. אין כל הצדקה לפרוס את הפיצוי על פני שנים רבות כעתירת ההגנה.

21. סיכומי של דבר, לאחר שבחנתי את מכלול השיקולים, הן לקולה והן לחומרה, אני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **מאסר למשך 6 חודשים.**

הנאשם יישא בעונש זה בדרך של עבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה. על הנאשם להתייצב במשרדי הממונה לריצוי עונשו ביום 23.9.19. **הובהר לנאשם שעליו לבצע את עבודות השירות לשביעות רצון הממונה וכי אם לא יעשה כן ניתן יהיה להפקיע את העונש והוא יישא ביתרת התקופה בכליאה.**

ב. מאסר על תנאי למשך 4 חודשים והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור במשך שנתיים את העבירה בה הורשע.



ג. פיצוי למתלוננת (ע"ת מס' 1) בסך 25,000 ₪. הפיצוי ישולם בחמישה תשלומים שווים ורצופים החל מיום 1.10.19 במזכירות בית המשפט. המאשימה תמציא למזכירות את מספר חשבון הבנק של המתלוננת בתוך 30 יום ותביא לידיעתה תוכן גזר הדין.

ד. המאשימה לא ביקשה להטיל קנס ולכן לא ראיתי להטיל עונש שלא התבקש.

המזכירות תשלח עותק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור בתוך 45 יום.

ניתן היום, י"ב אב תשע"ט, 13 אוגוסט 2019, במעמד הצדדים.